

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Voetbalgeweld in Europa: een vergelijkend perspectief

Spaaij, R.

Publication date

2009

Document Version

Final published version

Published in

Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Spaaij, R. (2009). Voetbalgeweld in Europa: een vergelijkend perspectief. In T. Decorte, & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 181-182). Acco.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

de gevalstudie vaak beperkt tot het bestuderen van persoonlijkheidskenmerken, familiegeschiedenis, sociale randvoorwaarden en leefomgeving inclusief de levensgeschiedenis, van een individu. Op basis van een gedetailleerde beschrijving van de persoon trachten onderzoekers het criminele gedrag van één persoon te verklaren;

- Meso: een deel van een organisatie (bijv. dienst verkeerspolitie in een gemeente) of een organisatie in haar geheel (bijv. alle politiediensten in een gemeente, of het treinverkeer, ...);
- Macro: een land of het gevoerde beleid in een land (bijv. het drugsbeleid van een land, de hervorming van de politiediensten in België).

Enkelvoudige
en meervoudige
gevalstudie

Hoger is het onderscheid gemaakt tussen de enkelvoudige en de meervoudige gevalstudie. In beide gevallen is het nodig om voor de selectie van onderzoekseenheden gepaste criteria te hanteren, die meestal gebaseerd zijn op een aantal theoretische overwegingen. Bij een enkelvoudige gevalstudie ligt die keuze vaak voor de hand omdat om een of andere reden het geval 'eruit springt'. Bij een meervoudige gevalstudie is de selectie iets gecompliceerder, zeker wanneer de onderzoeker ook beoogt een vergelijkende analyse te maken (George en Bennett, 2005; Stake, 2005).

Theoretical sampling

In een meervoudige gevalstudie wordt de selectie van cases minder ingegeven door het 'unieke' karakter van het gekozen geval, maar wordt er veel meer rekening gehouden met theoretische overwegingen zoals toetsing en validatie van bevindingen of herkenning van patronen tussen casussen, zoeken naar tegenstrijdige bevindingen, theoretische tekorten aanvullen, uitsluiten van alternatieve verklaringen [zie ook hoofdstuk 2].

Voetbalgeweld in Europa: een vergelijkend perspectief

Ramón Spaaij
La Trobe University, Australië

Onderzoek naar gewelddadig gedrag van voetbalsupporters wordt vaak gekenmerkt door beperkte empirische toetsing en/of een eenzijdige focus op één specifieke casus, bijvoorbeeld supporters van één voetbalclub. Het promotieonderzoek van Ramón Spaaij aan de Universiteit van Amsterdam (2002-2006) hanteerde daarentegen een vergelijkende methode, die supportersgeweld in verschillende lokale en nationale verbanden in kaart bracht. Door middel van kwalitatief vergelijkend onderzoek werden de overeenkomsten

en verschillen tussen de opvattingen, achtergronden en identiteitsvorming van geweldplegers in verschillende sociale contexten ontrafeld. Daarnaast maakte het onderzoek de transnationale dimensie van voetbalgerelateerd geweld, die bij enkelvoudige casestudies meestal onbelicht blijft, inzichtelijk.

Het onderzoek is uitgevoerd bij zes voetbalclubs in drie West-Europese steden: *Feyenoord* en *Sparta* in Rotterdam, *West Ham United* en *Fulham* in Londen en *Espanyol* en *FC Barcelona* in Barcelona. De keuze voor deze clubs volgt uit de centrale vraagstelling van het onderzoek: hoe kunnen de overeenkomsten en verschillen in de aard en omvang van voetbalgerelateerd geweld bij verschillende clubs en in verschillende landen worden verklaard? Om deze vraag te kunnen beantwoorden, zijn op basis van een *most similar systems design* zes cases geselecteerd. De zes clubs zijn alle gevestigd in West-Europese democratiën met relatief vergelijkbare sociaal-economische structuren. In deze landen heeft de voetbalsport zich op een vrij vergelijkbare wijze ontwikkeld en is voetbal verreweg de populairste toeschouwerssport. Per stad zijn twee clubs met een tegengestelde subjectieve geweldsproblematiek (groot versus klein) bestudeerd. Bij de selectie van de steden is dit tegengesteld geweldsimago als aanvullend selectiecriteria gebruikt.

De onderzoeksmethode bestond hoofdzakelijk uit semigestructureerde interviews en participerende observatie. In totaal zijn ruim 400 interviews afgenomen met 'hooligans', supporters, politiefunctionarissen, clubbestuurders en enkele andere actoren. De observaties vonden plaats voor, tijdens en na afloop van voetbalwedstrijden en op gerelateerde locaties, bijvoorbeeld cafés, stadscentra, openbaar vervoer en supportershomes. De gradatie van observatie verschoof tijdens het onderzoek van relatief passief (van buitenaf) naar matig actief naarmate de onderzoeker meer toegang verwierf tot de doelgroep. Tijdens het onderzoek deden zich belangrijke dilemma's voor met betrekking tot de toegang tot de onderzoeksgroep en de relatie tussen onderzoeker en onderzochte. Een eerste, praktisch obstakel was de verhouding tussen de kwaliteit (diepte) en kwantiteit (duur) van het onderzoek. De keuze voor een vergelijkende kwalitatieve methode betekende dat, in het kader van een vierjarig promotietraject, relatief beperkte tijd werd geïnvesteerd in iedere casus. Dit heeft de dataverzameling enigszins onder druk gezet. Het opbouwen van meerdere netwerken van respondenten in binnen- en buitenland vergde relatief veel tijd. Het verwerven van toegang tot de verschillende onderzoekspopulaties was niet alleen een intensief en soms moeizaam proces, waarin het opbouwen van een vertrouwensrelatie met respondenten centraal stond, maar vereiste ook continue aandacht. De onderzoeker is er tijdens het onderzoek en ook daarna herhaaldelijk (ten onrechte) van verdacht een politie-informant te zijn of informatie door te spelen aan justitie of clubs. Toegang diende niet slechts eenmalig te worden verkregen, maar behelsde een voortdurend onderhandelingsproces.

Zie SPAALI, R. (2008), *Hooligans, fans en fanatisme: een internationale vergelijking van club- en supportersculturen*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

In een Engelse studie naar onveiligheidsgevoelens en graffiti in de metro (<http://www.dft.gov.uk/pgr/crime/reducinggraffiti/casestudyreportongraffiti?page=2>) werd de aanpak van het graffiti- en zwerf-